

POSTANOWIENIE

Dnia 18 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

w sprawie z powództwa J. P.

przeciwko R. S.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 18 maja 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 8 lutego 2021 r., sygn. akt I ACa (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. oddala wniosek o zasądzenie od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanego R. S. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) wydanego w dniu 08 lutego 2021 r. w sprawie I ACa (...), oddalającego apelację pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w W. wydanego w dniu 06 lipca 2020 r. w sprawie I C (...), Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego

w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek, umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Zdaniem skarżącego w sprawie występuje oczywista zasadność skargi kasacyjnej, bowiem Sąd II instancji w swoim uzasadnieniu „odniósł się do większości zarzutów apelującego w bardzo lakoniczny sposób, bez dokonania prawidłowej analizy argumentacji Sądu I instancji, zaniechał merytorycznego ich rozpatrzenia poprzestając na ogólnikowym uznaniu ich za niezasadne, pominął szereg istotnych okoliczności podniesionych w uzasadnieniu apelacji oraz uznał poczynione przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne i prawne za prawidłowe i w pełni zaakceptował ich ocenę. W ocenie skarżącego „Sąd II instancji twierdząc, że art. 435 § 1 k.p.c. nie stanowi samoistnej podstawy prawnej roszczenia zdaje się nie dostrzegł tego, iż Sądu I instancji wskazał, iż podstawę odpowiedzialności R. Ś. w niniejszej sprawie stanowi art. 435 k.c., a nie artykuł 415 k.c., jak zdawały się zakładać strony procesu, co ostatecznie wadliwie ukierunkowało całe postępowanie”.

W sprawie nie występują przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistej zasadności wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z przepisami

prawa niepodlegającymi różnej wykładni (por. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Sytuacja taka nie ma miejsca w niniejszej sprawie.

Sposób uzasadnienia przesłanki wniesienia skargi kasacyjnej jest ogólnikowy, z błędnie oznaczonymi przepisami prawa, na które skarżący się powołuje (art. 435 k.p.c. zamiast art. 435 k.c.) oraz błędami językowymi, utrudniającymi zrozumienie toku myślenia skarżącego. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej zawiera także polemikę z ustaleniami faktycznymi dokonanymi przez sądy obu instancji.

Należy przypomnieć, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest odrębną konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi kasacyjnej i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach skargi argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 2015 r., IV CSK 613/14, niepubl.). Nie jest rolą Sądu Najwyższego domyślanie się lub poszukiwanie okoliczności, które uzasadniałyby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, niepubl. i z dnia 14 grudnia 2004 r., II CZ 142/04, niepubl.). Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania; oba te elementy muszą być przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, ponieważ mimo że argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2014 r., sygn. akt I UK 65/14, niepubl., zob. także m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2015 r., III PK 6/15, niepubl., z dnia 13 lutego 2014 r. I PK 262/13, niepubl., z dnia 27 maja

2010, II UK 274/09, niepubl., z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 207/07, niepubl., z dnia 12 lipca 2007 r., III CSK 160/07, niepubl.).

Niezależnie jednak od tego, należy uznać, że zarzuty skarżącego dotyczące przyjętej podstawy zasądzzonego świadczenia, wyrokowania przez Sąd ponad wskazane żądanie oraz naruszeniu prawa do obrony swoich praw nie mają uzasadnienia. Przepis art. 435 k.c., jako podstawa zasądzzonego świadczenia odszkodowawczego, wzięty został pod rozagę już przez Sąd I instancji. Skarżący miał zatem możliwość, co najmniej na etapie postępowania apelacyjnego, przedstawić argumentację zwalczającą zastosowanie tego przepisu. Skarżący z faktu oparcia rozstrzygnięcia dla siebie niekorzystnego na ww. przepisie uczynił zresztą zarzut zawarty w apelacji, analogiczny do tego który obecnie stanowić ma podstawę skargi kasacyjnej. Zgodzić się przy tym należy z Sądem Apelacyjnym który stwierdził, że możliwość zastosowania w przedmiotowej sprawie przepisu art. 435 § 1 k.c. była przewidywalna, tym bardziej, że obie strony były reprezentowane przez profesjonalnych pełnomocników, a pouczenie o możliwości podjęcia rozstrzygnięcia na innej podstawie prawnej niż wskazana przez strony nie ma charakteru bezwzględno (art. 156² k.p.c.), właśnie w świetle obustronnej reprezentacji przez profesjonalnych pełnomocników.

Należy przy tym zauważyć, że w przyjętym w Kodeksie postępowania cywilnego systemie apelacji pełnej postępowanie apelacyjne ma charakter rozpoznawczy, Sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Utrwalone jest stanowisko, że z obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika konieczność odrębnego omówienia przez Sąd drugiej instancji w uzasadnieniu orzeczenia każdego argumentu podniesionego w apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (zob. uchwała Sądu Najwyższego składu siedmiu sędziów z dnia 23 marca 1999 r., III CZP 59/98, OSNC 1999, nr 7-8, poz. 124, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 września 2017 r., I PK 264/16, niepubl., z dnia 30 września 2016 r., I CSK 623/15, niepubl., z dnia 15 września 2016 r., I CSK 659/15, niepubl.). Z lektury uzasadnienia zaskarżonego wyroku

wynika, że Sąd Apelacyjny szczegółowo rozważył postawione w apelacji zarzuty, uznając za prawidłowe rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji. Analiza zaskarżonego wyroku nie daje podstaw do twierdzenia, że Sąd Apelacyjny nie odniósł się do całości argumentacji zawartej w apelacji skarżącego i nie rozważył wszystkich zawartych w niej zarzutów w należyтым stopniu. Argumentacja zawarta w skardze sprowadza się do zaprezentowania przez skarżącego własnej oceny sprawy, kwestionowania rozstrzygnięcia i przedstawienia go jako, w subiektywnej opinii skarżącego, oczywiście niesprawiedliwego. Skarżący podważa w istocie ustalony w sprawie stan faktyczny i zamierza do jego modyfikacji, zgodnie z przyjętym przez siebie kierunkiem. W postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, a podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów i oceny dowodów, czego skarżący nie respektuje.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

Sąd Najwyższy oddalił wniosek pełnomocnika powódki ustanowionego z urzędu o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w [...], ze względu na sposób rozstrzygnięcia (zgodny zresztą z wnioskiem tego pełnomocnika), polegający na odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. W sytuacji, gdy strona korzystająca z pomocy prawnej z urzędu wygrywa sprawę, koszty pomocy prawnej mogą być zasądzone od przeciwnika procesowego, a pełnomocnikowi przysługuje prawo ściągnięcia sumy należnej mu tytułem wynagrodzenia i zwrot wydatków z kosztów zasądzonych na rzecz tej strony od przeciwnika (art. 122 § 1 k.p.c.). Jedynie koszty udzielonej z urzędu pomocy prawnej, których nie pokrywa przeciwnik strony korzystającej z tej pomocy, ani ona sama, ponosi Skarb Państwa. Należy jednak zauważyć, że w niniejszej sprawie zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego od skarżącego nie było możliwe ze względu na brak wniosku w tym zakresie. W myśl uchwały Sądu Najwyższego z 7 października 2021 r. sygn. III CZP 51/20 wniosek pełnomocnika z urzędu o zasądzenie na jego rzecz od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej nie zawiera *implicite* żądania zasądzenia kosztów procesu na rzecz reprezentowanej przez niego strony - jako wygrywającej

(art. 98 § 1 i 3 k.p.c.) - od strony przeciwnej. Na marginesie należy przy tym zauważyć, że wniosek o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej pełnomocnika powódki od Skarbu Państwa nie zawierał oświadczenia, o którym mowa w § 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tj. Dz. U. 2019, poz. 18), co również samo w sobie stanowi podstawę do oddalenia takiego wniosku (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 9 września 2011, III SPP 27/11, z 6 marca 2019, I CSK 465/18).